

Pro-tukipiste ry

Toimintakertomus vuodelta 2021

Pro-tukipiste on sosiaali- ja terveysalan asiantuntijajärjestö, joka tukee seksi- ja erotiikka-alalla toimivia ihmisiä sekä ihmiskaupan uhreja ja puolustaa heidän oikeuksiaan. Tarjoamme heille matalan kynnyksen sosiaali- ja terveyspalveluja sekä yhteisöllistä toimintaa Helsingissä, Tampereella ja Turussa sekä valtakunnallisesti verkossa. Vaikuttamistyöllään Pro-tukipiste luo yhteiskuntaa, jossa seksi- ja erotiikka-alojen palveluita myyvien ihmisten oikeudet toteutuvat, ja heidän ei tarvitse kantaa seksityöhön liittyvää stigmaa. Pro-tukipiste vaikuttaa toiminnallaan siihen, että kohderyhmiimme kuuluvat ihmiset eivät joudu hyväksikäytön tai väkivallan kohteeksi ja saavat tarvitsemaansa apua.

1. Yleinen yhdistystoiminta Pro-tukipisteellä

Yhdistys vastaa valtakunnallisesta ja kansainvälisestä vaikuttamistoiminnasta ja palvelujen ylläpitämisestä sekä viestinnästä, asiantuntijayhteistyöstä ja Pro-tukipisteen kokonaistoiminnan yleishallinnosta. Yleishallinto sisältää talous- ja henkilöstöhallinnon sekä yhdistyksen ylläpitämien eri toimintojen kokonaisuuden yhteensovittamisen ja kehittämisen. Yhdistystoiminnassa työskenteli kertomusvuoden aikana neljä henkilöä (toiminnanjohtaja, palvelujohtaja, talous- ja hallintopäällikkö ja hallintoassistentti).

Kertomusvuoden toimintaa väritti koronapandemiasta johtunut jatkuva muutostila. Valtakunnalliset suositukset ja hallinnolliset veloitteet pakottivat muuttamaan suunniteltua toimintaa useita kertoja vuoden aikana. Matkustus- ja tapaamisrajoitukset sekä etätösuositukset vaikuttivat kaikkiin yhdistyksen toimintamuotoihin. Yhdistyksen palveluiden ylläpitämistä koskeva vastuu tarkoitti valmiutta muuttaa toimintakäytäntöjä vallitsevien suositusten mukaisiksi vaarantamatta kriittisiä ydintoimintoja. Poikkeusolot edellyttivät myös valmiutta kehittää vaihtoehtoisia tapoja tarjota palveluja terveys- turvallisesti. Työnantajavelvoitteisiin vaikuttanut muuttuva lainsäädäntö ja tulkintasäännökset työllistivät johtoryhmää perustoimintavuotta enemmän. Järjestölähtöisen toiminnan rahoituksen tulevaisuuteen liittyvä epävarmuus ja rahoittajien muuttuneet talous- ja toimintaraportoinnin vaatimukset lisäsivät osaltaan hallinnollista taakkaa entisestään.

Kertomusvuonna jatkettiin edellisenä vuotena laaditun strategian toteuttamista. Edettiin kaikissa strategian painopistealueissa: viestinnässä, osaamisen parantamisessa, palvelutoiminnan kattavuuden lisäämisessä, seurannan ja suunnittelun kehittämisessä sekä vaikuttamis- ja verkostoyhteistyön sisällyttämisen ja laajuuden uudelleen arvioimisessa.

Vaikuttamistoiminnassa olivat keskiössä järjestölähtöisen toiminnan tulevaisuus, seksityöntekijöiden oikeuksia vahvistava ja haavoittuvuuksien riskejä vähentävä politiikka, kansallinen ihmiskaupan vastainen toimintaohjelman toteuttaminen ja pandemian vaikutukset kohderyhmiemme asemaan. Vaikuttamistyötä tehtiin toimimalla verkostoissa, antamalla lausuntoja ja haastatteluja, osallistumalla asiantuntija- ja ohjausryhmiin sekä kouluttamalla ja konsultoimalla sidosryhmätahoja. Vaikuttamistoiminta oli läsnä kaikilla tasoilla: kansainvälisesti, kansallisesti, alueellisesti ja paikallisesti. Maailmanlaajuisella pandemialla oli edelleen iso vaikutus vaikuttamistyöhön, sillä monet seminaarit, kokoukset ja tapaamiset peruttiin tai siirrettiin verkkoon. Kansainvälistä yhteistyötä tehtiin sekä verkossa että osallistumalla Correlation – European Harm Reduction Networkin järjestämään seminaariin¹ Prahassa ja European Sex Work Alliancen järjestämään verkostokokoukseen² Brysselissä.

Kansainvälinen keskustelu seksityöntekijöiden oikeuksien vahvistamisesta ja haavoittuvuuden riskien vähentämisestä on kietoutunut keskusteluun seksityön dekriminalisoinnista. Kaksi poliittista puoluetta haki Pro-tukipisteeltä konsultaatiota oman mahdollisen kannanmuodostuksensa pohjaksi.

Viestintä jaettiin kahteen päälinjaan eli vaikuttamisviestintään ja asiakasviestintään. Ne eivät ole toteuttamistavoiltaan ja sisällöiltään täysin erillisiä, vaan ne hyödyntävät toinen toisiaan. Vaikuttamisviestinnällä tarkoitetaan viestintää, jolla pyritään vaikuttamaan päätöksiin ja yleiseen asenneilmapiiriin kohderyhmiimme kuuluvien ihmisten aseman parantamiseksi.

Kertomusvuonna mediassa oli esillä useita suomalaisten seksityöntekijöiden ulostuloja. Tämä herätti aiempaa enemmän keskustelua seksityön ja prostituutiokentän moninaisuudesta ja vallitsevan lainsäädännön vaikutuksista seksityöntekijöiden asemaan. Nämä ovat molemmat yhdistyksen viestintästrategisia ydinviestejä ja saimme näkemyksiämme hyvin esiin mediassa. Kertomusvuodelle oli myös tyypillistä, että monet kulttuurialan toimijat ja dokumentaristit ottivat yhteyttä ja halusivat keskustella, miten voisivat välttää stigmatisointia ja vahingollisten stereotyyppien toistamista.

Sosiaalisen median kanavina olivat Facebook, Instagram ja thainkielinen Line. Seuratuimpia teemoja olivat Pro-tukipisteen etsivän työn esittely, kv. seksityöntekijöiden oikeuksien päivän kampanja, verkossa toimivan vertaisryhmän kokoontumisteemat sekä eri alueyksiköiden toiminta ja Pro-tukipisteen verkossa tapahtuvaan ryhmätoimintaan liittyvät uutisoinnit.

Yhdistyksen verkkosivut ovat merkittävä viestintäkanava sekä asiakasviestinnässä että vaikuttamisviestinnässä. Verkkosivuja uudistettiin (palveluntuottajana Red&Blue) sekä sisällöllisesti että

¹ 5th European Harm Reduction Conference; Harm Reduction @ Work: innovation, community & political leadership

² ESWA event on sex workers' access to justice and victims' rights

visuaalisesti sekä varmistettiin, että sivusto täyttää EU:n asettamat saavutettavuuskriteerit. Lisäksi päivitettiin verkkoviestinnän seurannan analytiikka. Sivuston käännökset englanniksi, venäjäksi ja thaiksi viivästyivät ja ne saatiin viimeistelyä ja julkaisuvalmiiksi vasta vuodenvaihteessa.

Uutena viestintäkanavana otettiin käyttöön podcast (Procast – tarinoita punaisen sateenvarjon alta). Kertomusvuonna valmistettiin kaksi ihmiskauppa-sisältöistä ja yksi asunnottomuuteen liittyvä podcast. Toisen ihmiskauppa-aiheisen podcastin julkaisu siirtyi tammikuulle 2022.

Kehittämistoiminta keskittyi kertomusvuonna digitaalisten palveluiden kehittämiseen ja koko toiminnan väliaikaiseen sopeuttamiseen poikkeusoloja vastaavaksi. Heinäkuussa valmistui palveluiden maantieteellisen kattavuuden laajentamiseen liittyvä Prop up -hanke. Välittömästi tämän jälkeen aloitettiin tietoturvallisten palvelu- ja konsultaatiokanavien kehittämisprojekti Prodigin.

Koulutukset ja konsultaatiot ovat myös olennainen osa Pro-tukipisteen asiantuntijatoimintaa, joskin kertomusvuonna toiminta oli poikkeusolojen vuoksi vähäisempää verrattuna pandemiaa edeltävään aikaan. Koulutusten sisällöt liittyivät Pro-tukipisteen tukityöhön, ihmiskauppaan ja matalan kynnyksen työmuotoihin. Koulutukset ja konsultaatiot toteutettiin poikkeusolojen vuoksi verkossa.

2. Palvelutoiminta

Matalan kynnyksen neuvonta- ja tukityö alueyksiköissä

Pro-tukipiste toteuttaa palvelutoimintaa alueyksiköissä Helsingissä, Tampereella ja Turussa. Chat- ja puhelintyö sekä ryhmätoiminta verkossa ovat valtakunnallisia palveluita, jotka sisältyvät alueellisten yksiköiden toimintaan ja palvelutoiminnan kehittämishankkeisiin. Asiakaskunnalle on tyypillistä tuen tarpeen laaja-alaisuus, liikkuvuus paikkakunnalta ja maasta toiseen sekä prostituutioon liitettyyn sosiaaliseen stigmaan liittyvät syrjäytymisen riskit. Pandemiasta johtuneiden rajoitusten ja terveysturvallisuuteen liittyvien ratkaisujen vuoksi palvelujen käytännön toteuttamisessa oli edelleenkin poikkeusjärjestelyjä kaikissa työmuodoissa niin yksilö- kuin ryhmätoiminnassakin.

Palveluyksiköissä oli kertomusvuoden aikana vakituisessa työsuhteessa kaikkiaan 16 henkilöä, joita Helsingin palveluyksikössä kymmenen ja Tampereen sekä Turun yksiköissä kolme työntekijää molemmissa. Lisäksi yksiköissä käytettiin jonkin verran tuntiperusteista työvoimaa. Palvelutoiminnan kehittämishankkeissa Prop up ja Prodigin työskenteli kaksi hanketyöntekijää. Palvelutoiminnan rahoitus koostui Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskuksen STEA:n avustuksista, Sosiaali- ja terveysministeriön tartuntatautien valvonnan määrärahojen valtionavusta ja alueyksikköpaikkakuntien kunnallisista järjestöavustuksista.

Pro-tukipisteen palvelutoiminnan kohderyhmiin kuuluvat kaikki Suomessa oleskelevat, seksi- ja erotiikka-palveluja myyvät ihmiset, jotka tarvitsevat ammatillista apua ja/tai jotka hyötyvät palveluyksiköiden mahdollistamasta yhteisöllisestä toiminnasta sekä seksuaalisen hyväksikäytön tarkoituksiin tapahtuvan ihmiskaupan uhrin. Palveluita käyttävien joukko on hyvin moninainen niin seksityössä toimimisen historialtaan kuin tämän hetken toimintatavoiltaan.

Palvelutoiminnan kokonaisuus koostuu ammatillisista palveluista ja yhteisöllisestä toiminnasta, jotka luovat toisiaan täydentävän matalan kynnyksen palvelukokonaisuuden. Pandemiarajoituksista johtuen tukityö toteutettiin digitaalisissa ympäristöissä ja puhelimitse, jos se suinkin oli mahdollista. Välttämättömät tapaamiset järjestettiin ajanvarauksella turvallisuussuosituksia noudattaen (suojautuminen, etäisyys, mahdollisuuksien mukaan ulkotiloissa). Matalan kynnyksen terveystalut toteutettiin ajanvarauksella ja seksuaaliterveyden edistämiseen liittyvien materiaalien tarjoamiseksi järjestettiin ns. take away -aikoja, jolloin yksiköistä voi hakea turvaseksimateriaalia ja maskeja. Samalla oli mahdollisuus varata aika terveys- tai tukityöhön. Koronaan ja sen seurauksiin sekä rokotuksiin liittyvä neuvonta oli olennainen osa palveluyksiköiden työtä.

Etsivää työtä jatkettiin turvaohjeet huomioiden (suojautuminen, etäisyys, mahdollisuuksien mukaan ulkotiloissa). Osa matalan kynnyksen terveystalusta jalkautettiin tarjoamalla testaus- ym. terveystaluita kentällä (tarkoitusta varten vuokrattiin matkailuauto).

Palveluista viestimistä tehostettiin sekä lähettämällä viestejä verkko- ja mobiilisovelluksissa ilmoitteleville seksityöntekijöille että viestimällä palveluista sosiaalisen median kanavissa. Puhelin- ja chat-päivystystä jatkettiin ja päivystystyö jaettiin eri alueyksiköiden kesken.

Läsnätapaamisiin perustuvaa yhteisöllistä toimintaa jouduttiin edelleenkin karsimaan huomattavasti tapaamisrajoitusten takia. Ulkotiloissa järjestettäviä retkiä pystyttiin järjestämään terveysturvallisesti. Yhdessä vertaisten kanssa toteutettava ryhmätoiminta jatkui Discord-alustalla ja sen suosio kasvoi huomattavasti kertomusvuonna 2021. Ryhmään toi lisää jäseniä mahdollisuus vertaisten tukeen ja tapaamiseen sekä mahdollisuus käyttää palvelua asuinpaikasta riippumatta. Yhteisöllisen tason toiminta yhteistyössä IKV-työn kanssa oli onnistunutta ja kertomusvuoden aikana järjestettiin paljon kiitosta saanut yhteisöprosessi, jossa käytettiin ammatillista tarinaterapiaa ja toiminnallisia menetelmiä.

Koronasta johtuvaa kriisiavun tarpeeseen vastattiin yhteisvastuukeräyksen tuotoilla rahoitetulla ruoka- ym. kriisavulla, jota jaettiin suoraan kentällä ko. apua tarvitseville. Myös lahjoitusvaroja käytettiin kriisiapuun rahoituslupan mukaisesti.

Turun yksikkö muutti uusiin, toimintaan paremmin soveltuviin toimitiloihin loppusyksystä. Uusissa toimitiloissa tehtävä terveystyö edellytti uutta viranomaisten lupaprosessia. Terveystyö oli yksikössä tauolla siihen asti, että uusi lupa Valviralta saatiin.

Palvelutoiminnan hankkeet

Palveluiden valtakunnallistaminen / Prop up (2019-2020)

Prop up -hankkeella lisättiin Pro-tukipisteen palveluiden kattavuutta valtakunnalliseksi. Hanke päättyi kesällä ja vielä hankkeen viimeisenä puolivuotiskautena palveluiden kattavuutta pystyttiin aidosti laajentamaan maakuntiin eri puolille Suomea. Tämä siitäkkin huolimatta, että matkustus- ja kokoontumisrajoitusten vuoksi konkreettisia toteuttamissuunnitelmia jouduttiin soveltamaan ja osa käynneistä peruuttamaan.

Maakuntakäyntejä tehtiin pandemiarajoituksista huolimatta neljälle paikkakunnalle. Päihdeympäristöissä tehtiin yhteistyötä Katuklinikan ja muiden matalan kynnyksen palvelutuottajien kanssa. Pro-tukipisteen alueyksiköiden kanssa tehtiin yhteistyötä chat-päivystyksessä ja verkossa vertaisryhmässä Discord-alustalla. A-klinikkasäätiön Verkkovinkin kanssa tehtiin yhteistyötä Tor-verkossa. Hankkeen jalkauttamista alueille edistettiin verkostotapaamisilla ja -koulutuksilla sekä verkossa että aluekäyntien yhteydessä. Verkostotapaamisissa järjestettiin koulutusta seksi- ja erotiikka-alan ja kohderyhmän monimuotoisuudesta sekä seksityön/vastikkeellisen seksin puheeksi ottamisesta.

Integroidun verkkopalvelukokonaisuuden rakentaminen yhteiskehittämällä (2021-2022) / Prodigy

Kertomusvuonna aloitettiin uusi hanke vahvistamaan palveluiden kattavuuden laajentamista ja mahdollistamaan helppokäyttöisten ja tietoturvallisten digitaalisten palveluiden käyttöönottoa neuvontaja tukityössä, ryhmätoiminnassa ja konsultoinnissa. Uusi hanke perustuu yhteiskehittämisen periaatteeseen eli asiakaskunta, henkilökunta ja palveluntuottaja ovat mukana kaikissa hankkeen vaiheissa: suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa.

Palveluntuottajaksi valittiin Ninchat, joka tuntee suomalaisen järjestökentän tarpeet hyvin. Lisäksi saman palveluntuottajan chat-työkalu on jo Pro-tukipisteen käytössä, joten hallintanäkymä oli jo osalle työntekijöistä tuttu. Prop up- hankkeen työntekijät jatkoivat Prodigy-hankkeessa ja näin saatiin edellisen hankkeen aikana saavutetut tulokset ja verkostot täysimääräisesti hyödynnettyä Prodigyssa. Hankesuunnitelman toteuttaminen lähti hyvin käyntiin ja yhteiskehittämisestä kiinnostuneita asiakaskunnan edustajia saatiin mukaan heti hankkeen alussa. Pro-tukipisteen alueyksiköiden työntekijöitä koulutettiin sovelluksen käyttöön. Hankesuunnitelman mukainen testaus pystyttiin aloittamaan ja kaikki testaukseen osallistuneet työntekijät ja asiakkaat ovat osallistuneet kehittämisprosessiin aktiivisesti.

Pro-tukipisteen neuvonta- ja tukityön keskeiset tunnusluvut kertomusvuonna 2021

Palvelutoiminnan kontaktit 2021	Helsinki	Tampere	Turku	Prop up ja Prodig
Drop in / Take away	918	43	46	0
Etsivä työ	690	779	442	169
Yhteydenotot netissä/mobiilisovelluksissa ilmoitteleville seksityöntekijöille	2747	1143	1058	330
Yksilöllinen tuki- ja terveystyö	2747	1132	778	191
Yhteisöllinen toiminta / läsnäolotapaamiset	131	162	27	0
Yhteisöllinen toiminta verkossa (valtakunnallinen)	188	0		178
Chat (valtakunnallinen)	180	37	46	56
	6628	3296	2397	924

3. Ihmiskaupan vastainen työ – IKV-työ Pro-tukipisteellä

Pro-tukipisteen ihmiskaupan vastainen työ (IKV-työ) on sekä asiantuntijatyötä että yksilö- ja yhteisötason työtä hyväksikäytön riskissä olevan asiakaskunnan kanssa. Kertomusvuoden aikana kehitettiin sisäisen yhdessä tekemisen rakenteita luomalla yhteistyön tapoja IKV-työn ja palveluyksiköissä tehtävän neuvonta- ja tukityön välille. IKV-työn toinen työntekijä teki käytännön yksilö- ja yhteisötason työtä yhdessä eri palveluyksiköiden työntekijöiden kanssa. Tämä toi aiempaa selkeämmin IKV-työn osaamisen osaksi yksiköiden perustyötä sekä vahvisti Pro-tukipisteen palvelutoiminnan ja IKV-työnvaikuttamistyön yhteyttä. IKV-työssä työskenteli kaksi työntekijää, joista toinen oli osan vuotta opintovapaalla. Lisäksi viestinnässä oli määräaikainen työntekijä keväällä.

Pro-tukipisteen IKV-työn ja palveluyksiköiden asiakkaina oli 19 ihmiskaupan tai muun vakavan rikoksen uhria. Näistä 14 uhria tunnistettiin vuonna 2021, viisi asiakkuutta jatkui aiemmilta vuosilta. Uusista asiakkaista yhdeksän oli ihmiskaupan ja viisi muun vakavan rikoksen uhria.

Asiakastyötä on tehty sekä yhteisö- että yksilötyön tasolla. IKV-työ ja Pro-tukipiste Helsinki järjestivät yhdessä riskitilanteiden ennaltaehkäisemiseen ja vaikeista tilanteista selviytymiseen tähtäävää yhteisötason työtä ja kokeili erilaisia tarinallisia ja kokemuksellisia menetelmiä. Osallistujat tavoitettiin tuttujen sidosryhmätahojen (Helsinki Priden Together-vertaisryhmä, Sopu-työn Bahar-hankkeen vertaisryhmä) kautta. Ryhmässä kokeiltiin mm. tarinateatterin menetelmää ongelmista selviytymisen käsitteeseen. Ryhmään osallistujat kertoivat yhteisöllisen työskentelyn antaneen heille voimaa puolustaa itseään vaikeissa tilanteissa.

Kertomusvuoden aikana aloitettiin yhteistyö päihdealalla toimivien yhteistyökumppanien kanssa. Tarkoituksena oli selvittää, minkälaista vakavaa vastikkeelliseen seksiin liittyvää hyväksikäyttöä päihkeitä ongelmallisesti käyttävissä toimintaympäristöissä on ja mikä rooli Pro-tukipisteen IKV-työllä tämän kohderyhmän osalta voisi olla. IKV-työ on ollut mukana nais erityistä vertaistystä päihdekentällä kehittävässä Supernovat -hankkeessa sekä jalkautunut päihdekentällä työskenteleviin matalan kynnyksen yksiköihin. Lisäksi IKV:n työntekijä on ollut mukana jalkautumassa ns. mobiiliyksiköllä kentälle yhdessä Pro-tukipisteen etsivän työn kanssa. IKV-työ järjesti päihdealan toimijoille keskustelutalaisuuden vastikkeellisen seksin ja ihmiskaupan teemoista.

Kertomusvuoden aikana poliisiin perustettiin erillinen ihmiskaupan tutkintaan erikoistunut yksikkö IHKA-ryhmä. Kertomusvuoden aikana järjestettiin yhteinen tilaisuus Pro-tukipisteen ja poliisin IHKA-ryhmän kesken ja käytiin läpi kummankin osapuolen perustehtävää ja toimintaperiaatteita. Yhteistyötä on tehty erityisesti niiden poliisin tavoittamien kohderyhmiimme kuuluvien ihmisten kanssa, jotka eivät ole halunneet tehdä yhteistyötä ihmiskaupan uhrien auttamisesta vastaavien viranomaistahojen kanssa. Keskeisin avuntarve on ollut tarjota turvallinen lyhytaikainen asuminen esitutinnan ajan. Lisäksi olemme tiedottaneet kohderyhmillemme poliisiyksikön olemassaolosta, ja yhteystiedoista sekä valmistaneet yhden podcastin, jossa oli vieraana kaksi IHKA-ryhmän tutkijaa kertomassa ryhmän työstä ja toimintatavoista.

Asiantuntijatyö verkostoissa jatkui vilkkaana ja kansallinen ihmiskaupan vastainen toimintaohjelma julkaistiin keväällä. Tiiviin toimintaohjelmatyöskentelyn jälkeen ihmiskaupan auttamisen järjestämiseen ja ihmiskaupan uhrien turvalliseen asuttamiseen liittyvät työryhmät jatkoivat toimintaansa. Näissä Pro-tukipisteen IKV-työ ei ollut varsinaisena jäsenenä, mutta vastaavan erityisasiantuntijan puoleen käännyttiin varsin usein, kun haluttiin perusteltu näkemys seksuaaliseen hyväksikäyttöön ja prostituutioon pakotettujen ihmisten tilanteesta ja palvelutarpeesta. IKV-työ on tuottanut kansallisen tason työryhmiin, tutkimushankkeisiin sekä erilaisiin sote- ja järjestöalan verkostoihin tietoa, joka on otettu käyttöön ihmiskauppaa koskevan tilannekuvan muodostamisessa sekä työryhmissä, joissa on tarvittu tietoa keskeisistä kohderyhmän palveluihin tai muihin oikeuksiin pääsyä edistävästä ja estävistä tekijöistä.

Kansainvälinen yhteistyö on olennainen osa IKV-työtä ja kertomusvuoden aikana osallistuttiin kolmeen kansainväliseen tapaamiseen. Euroopan ihmiskauppatilanteeseen La Strada Internationalin

tapaaminen Amsterdamissa, riskien vähentämiseen keskittyneeseen EHRC-konferenssiin Prahassa sekä ESWA:n seksityöntekijöiden pääsyä oikeuksiinsa pohtineeseen verkostokokoukseen Brysselissä.

Kansallisista verkostoista merkittävin on ollut ns. Neliapila-verkosto (Pro-tukipiste, Rikosuhripäivystys, Monika Naiset -liitto ja Pakolaisneuvonta), jossa on tehty järjestölähtöisen ihmiskaupan vastaisen työn linjauksia sekä käyty ruohonjuuritason tietojenvaihtoa ajantasaisen tilannekuvan saamiseksi. Tilannekuva on liittynyt sekä ihmiskauppatilanteeseen että suojele- ja auttamistoimien nykytilaan. Pro-tukipisteen IKV-työ jatkoi vuoden 2018 alussa käynnistyneen Neliapilajärjestöjen anonyymien tiedonkeruujärjestelmän ylläpitoa järjestöissä tunnistetuista mahdollisista ihmiskaupparikosten ja niiden lähirikosten uhreista. Tilastotietoa on käytetty järjestöjen ihmiskaupan vastaisen työn seurantatietona ja vaikuttamistyössä esimerkiksi koulutuksissa, kansallisissa ihmiskaupan vastaisissa työryhmissä sekä mediaviestinnässä.

4. Hallinto, talous, toimintariskit, henkilöstö ja toimitilat

Hallinto

Taloushallintoa on ulkoistettu siten, että Administer Oy:ltä ostetaan kirjanpito- ja palkanlaskentapalvelut. Yhdistyksen tilintarkastajana toimii KHT Kare Kotiranta.

Yhdistyksen hallitus kokoontui kertomusvuonna kuusi (6) kertaa. Yhdistyksen sääntömääräiset kokoukset eli kevätkokous pidettiin 26.4.2021 ja syyskokous 7.12.2021. Kertomusvuonna 2021 hallituksen kokoonpano oli:

- Puheenjohtaja Anna Kontula, kansanedustaja
- Mikko Tamminen, psykiatrian ja päihdepalveluiden johtaja, Sosiaali- ja terveystoimiala, Helsingin kaupunki
- Laura Karhola, asianajaja
- Sirpa Zotow, erityisnuorisotyönohjaaja, Snellu, Helsingin seurakuntayhtymä
- Elina Järvenpää, lakimies

Yhdistys valitsi syyskokouksessaan 2021 hallituksen puheenjohtajaksi Anna Kontulan ja hallituksen jäseniksi Mikko Tammisen, Sirpa Zotowin ja Laura Karholan vuodelle 2022. Yhdistyksen syyskokous antoi hallitukselle oikeuden halutessaan täydentää kokoonpanoaan, mikäli sopiva ehdokas löytyy toimintavuoden 2022 aikana.

Talous

Yhdistyksen toiminnan rahoitus perustuu avustuksiin. Yhdistyksen toiminnan tuotot vuonna 2021 olivat yhteensä 1.605 615,65 euroa, josta omia tuottoja, jäsenmaksuja ja opintojen ohjauksesta maksettuja korvauksia yhdistykselle kertyi tilivuonna yhteensä 7 463 euroa.

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskuksen (STEA) vuodelle 2021 myöntämät avustukset olivat yhteensä 1.369 657 euroa. Myönnetty yleisavustus oli 366 480 euroa. Kohdennettuja toiminta-avustuksia tilivuodelle myönnettiin Pro-tukipiste Helsingin toimintaan 410 092 euroa, Pro-tukipiste Tampereen toimintaan 164 916 euroa, ihmiskaupan vastaiseen järjestötyöhön 142 520 euroa (IKV-työ) ja Pro-tukipiste Turun toimintaan 192 934 euroa. Projektiavustusta Prodig-hankkeelle myönnettiin toimintavuodelle 92 715 euroa. Projektiavustus myönnettiin vuosille 2021-2022.

Vuoden 2021 toimintaa rahoitettiin vuodelta 2020 siirtyneillä tai nostamattomilla kohdennetuilla toiminta-avustuksilla, yleisavustuksella ja projektiavustuksilla yhteensä 214 099,96 eurolla.

Vuodelle 2021 myönnettyillä sekä vuodelle 2020 myönnettyillä ja siirtyneillä kohdennetuilla toiminta- ja projektiavustuksilla sekä yleisavustuksella katettiin kertomusvuonna toiminnan kuluja kaikkiaan 1.346 414,43 eurolla, joten osa tilivuodelle myönnettyistä kohdennetuista toiminta- ja projektiavustuksista avustuksista siirtyy vuoden 2022 aikana käytettäviksi. STEA-avustuksilla rahoitetun toiminnan osuus vuoden 2021 toiminnasta oli 83,9 prosenttia.

Sosiaali- ja terveysministeriö myönsi tartuntatautien ehkäisyyn 155 000 euroa. Avustuksen käyttötarkoituksen mukaista terveystyötä tehtiin Pro-tukipisteen alueyksiköissä Helsingissä, Tampereella ja Turussa. Avustuksen osuus vuoden 2021 toiminnasta oli 9,7 prosenttia.

Helsingin kaupungin sosiaalilautakunnan järjestöavustus vuonna 2021 oli 55 000 euroa ja se käytettiin Helsingissä tehtävän etsivän sosiaalityön, jalkautuvan terveystyön ja palveluohjauksen kuluihin. Avustuksen osuus vuoden 2021 toiminnasta oli 3,4 prosenttia.

Tampereen kaupungin järjestöavustus oli 16 000 euroa, jota käytettiin Tampereen yksikön vuokrauluihin. Avustuksen osuus vuoden 2021 toiminnasta oli 1,0 prosenttia.

Turun kaupungin järjestöavustus oli 1 500 euroa ja se käytettiin Turun yksikön matalankynnyksen terveystyöhön ja seksuaalivahvontaan. Avustuksen osuus vuoden 2021 toiminnasta oli 0,1 prosenttia.

Thaimaan Suurlähetystö myönsi avustusta thaimaalaisten parissa tehtävään työhön 1 266,24 euroa. Avustuksen osuus vuoden 2021 toiminnasta oli 0,1 prosenttia.

Pro-tukipiste oli **yhteisvastuukeräyksen** kohde vuonna 2017 yhdessä niin sanottujen neliapila -järjestöjen kanssa. Pro-tukipisteen osuus yhteisvastuukeräyksen tuotoista oli 114 498,38 euroa. Keräysvaaroja käytettiin vuonna 2017 yhteensä 2 505,06 euroa, vuonna 2018 yhteensä 44 830,23 euroa, vuonna 2019 yhteensä 5 938,65 euroa, vuonna 2020 yhteensä 8 803,84 euroa ja kertomusvuoden 2021 aikana

yhteensä 6 970,20 euroa. Käyttämättä jääneet keräysvarat (45 450,40 euroa) siirretään vuodelle 2022 käytettäväksi. Yhteisvastuukeräyksellä rahoitetun toiminnan osuus koko toiminnasta oli 0,4 prosenttia.

Lahjoituksia yhdistys sai kertomusvuonna 1 680 euroa ja vuodelta 2020 siirtyi kertomusvuodelle käyttämättömiä lahjoituksia 10 636,64 euroa. Rahankeräysluvan mukaisesti kohteisiin käytettiin näistä varoista yhteensä 5 841,42 euroa ja lisäksi niillä katettiin lahjoitustilin hoitokuluja yhteensä 186 euroa. Käyttämättä jääneet lahjoitusvarat (6 289,22 euroa) siirretään vuodelle 2022 käytettäväksi.

Luentopalkkiosta ja työnohjauksista sekä jäsenmaksuista saatavilla tuotoilla katettiin niitä kuluja, joita rahoittajat eivät katso avustuskelpoisiksi. Näitä kuluja ovat likviditeettilainasta, kirjanpidon poistoista ja omien tuottojen hankinnasta aiheutuvat kulut. Tuloja ja kuluja seurataan omalla kustannuspaikalla (KP33). Omien tuottojen hankkimisesta aiheutuvat kulut kohdistetaan läpinäkyvästi omiin tuottoihin. Omilla tuotoilla ja opintojen ohjauksista maksetuilla korvauksilla katettiin koko toiminnan kuluista yhteensä 0,2 prosenttia.

Kertomusvuoden taloudellinen liikkumavara oli riittävä ja tarkalla talouden seurannalla talous saatiin sopimaan rahoitusraameihin. Kertomusvuoden aikana osa henkilöstöstä työskenteli opinto- ja perhevapaiden vuoksi osa-aikaisena tai oli poissa vahvuudesta palkattoman poissaolon vuoksi. Tästä syntyvää henkilöstövajetta pyrittiin paikkaamaan määräaikaisilla, osa-aikaisilla ja tuntityöresursseilla sekä lomien aikana osin ostopalveluilla (siivous). Koko toimintavuoden jatkunut koronapandemiatilanne, valtakunnalliset suositukset ja hallinnolliset velvoitteet edellyttivät suunnitellun toiminnan muuttamista useita kertoja toimintavuoden aikana. Poikkeusolojen vaikutus näkyi toimintavuoden kulurakenteessa. Satunnaiset sairaspöissaolot ja matkustus- ja tapaamisrajoitukset edellyttivät toiminnan uudelleen organisointia, ja joitakin suunniteltuja toimintoja jouduttiin peruuttamaan tai siirtämään seuraavalle toimintavuodelle. Uudelleen suunnittelulla ja organisoinnilla toiminnan perustoiminnot pystyttiin ylläpitämään ja tuottamaan ne toiminnot, joiden toteuttamiseen rahoitushakemuksissa oli sitouduttu. Edellä mainituista syistä johtuen, joidenkin avustusten osalta siirtyvien erien osuus kokonaisuuksena pysyi edellisvuoden tasolla, ja poikkeusoloista johtuen, joidenkin avustusten osalta hie- man kasvoi.

Vuosittaisen taloussuunnittelun tukena ovat päivittäiset rahavirtalaskelmat, jotka auttavat ennakoimaan mahdollisia likviditeettiongelmia. Maksuvalmiuden ylläpitämiseksi yhdistyksellä on ollut käytössään 40 000 euron shekkitililimiitti osan toimintavuotta. Limiittiä ei jouduttu käyttämään, mutta se on silti toiminut suunnitelman mukaisesti hyvänä tukena ja puskurina mahdollisissa tilapäisissä lyhytkestoisissa rahoitusmallista johtuvista likviditeettiongelmista. Vuoden 2021 luotto- ja limiittime- not ovat yhteensä 353,67 euroa, mikä on osoitus huolellisesta likviditeetin suunnittelusta ja seurannasta. Likviditeettiriski on noussut, koska yksi merkittävä rahoittajataho on muuttanut avustuksen maksamiseen liittyviä käytäntöjä. Tämä saattaa pakottaa yhdistyksen käyttämään limiittiä

lähitulevaisuudessa maksuvalmiuden ylläpitämiseksi aikaisempaa enemmän, jolloin limiitin määrää saatetaan joutua mahdollisesti nostamaan.

Kertomusvuoden aikana Pro-tukipiste toimi Tampep Network -verkoston hallinnollisena taustaorganisaationa. Sopimuksen mukaan Pro-tukipisteen ja Tampep-verkoston talous ja toiminta ovat Pro-tukipisteen omasta toiminnasta selkeästi erillään pidettävää ja Pro-tukipisteen roolina on varmistaa hallinnon laillisuus ja läpinäkyvyys. Tampep-verkoston saama avustus Red Umbrella Fundilta oli vuonna 2021 yhteensä 18 000 euroa ja edelliseltä vuodelta siirtynyttä avustusta oli käytettävissä 16 675,39 euroa. Tampep-verkoston kulut vuonna 2021 oli 9 974,36 euroa, joista verkoston henkilöstökulut 5 610 euroa ja muut kulut 4 364,36 euroa. Tampep Network -verkoston avustuksia siirretään vuodelle 2022 käytettäväksi 24 701,03 euroa. Tätä avustusta käsitellään omakatteisena rahastona Pro-tukipisteen taseessa. Pro-tukipisteen rooli hallinnollisena taustaorganisaationa päättyy vuoden 2022 aikana.

Toimintavuoden aikana palveluksessa oli keskimäärin 28 henkilöä (mukaan luettuna kuukausi- ja tuntipalkkainen henkilöstö). Palkkoja ja palkkioita (pois lukien TAMPEP verkoston toiminta) maksettiin toimintavuoden aikana 939 025,07 euroa, pakollisia eläkemaksuja 159 397,13 euroa, muita pakollisia sivukuluja 29 153,59 euroa sekä muita henkilöstökuluja 67 654,18 euroa (sisältäen mm. työterveyshuollon ja työsuojelurakenteen). Henkilöstökulujen osuus yhdistyksen toiminnasta kertomusvuonna oli 75 prosenttia.

Tilinpäätös osoittaa ylijäämää 3 492,39 euroa ylijäämää.

Toimintaan liittyvät riskit

Monirahoitus pohjaisen yhdistyksen rahoitukseen liittyvät riskit liittyvät eri toimintamuotojen rahoituksen lyhytjänteisyyteen. Jatkuvuuden turvaaminen ja työn suunnitelmallinen kehittäminen on ollut aiemmin mahdollista ohjeellisten avustussuunnitelmien ansiosta. Nykyinen järjestöjen rahoitustulevaisuuden epävarmuus on nostanut tämän riskin jälleen merkittäväksi. Nykyisin suunnitelmallisuus on mahdollista vain hankkeissa, joissa rahoituspäätös koskee koko projektin kesto. Rahoituksen lyhytjänteisyyteen liittyvä riski on merkittävä, koska pienetkin muutokset rahoituksessa aiheuttavat merkittäviä sopeuttamistarpeita toiminnassa. Aiemmin riskiin varautuminen on ollut helpompaa toiminnan päärahoittajien haku- ja päätösaikataulujen ansiosta. Poikkeuksena on Tampereen kaupungin järjestöavustuksen avustuspäätös, joka tehdään vasta toimintavuoden kuluessa, vaikka se koskee koko vuotta.

Rahoitustason suhteen suurimpana riskinä on monirahoitus pohjaisen rahoitusympäristön jatkuvasti kasvavat ja muuttuvat vaatimukset sekä yleinen taloudellinen tilanne, jotka luovat haasteen ja riskin toiminnan riittävän rahoituksen ja toimintakyvyn turvaamiseksi. Järjestöjen hallinnollisen taakan vähentäminen on ollut rahoittajien tavoitteena jo jonkin aikaa, mutta ratkaisua tähän ei ole toistaiseksi

löytynyt. Hallintoon käytettävien resurssien vaje aiheuttaa merkittävän haavoittuvuusriskin ja henkilöstön ylikuormittumisen riskin. Riski on merkittävä, koska hallinnon ja erityisesti taloushallinnon läpinäkyvyyskriteereistä ei tule tinkiä. Hallinnon kriittiset toiminnot ovat yksittäisten avainhenkilöiden varassa, vaikka läpinäkyvyyden turvaamiseksi ulkopuoliselta palveluntarjoajalta ostetaan kirjanpito- ja palkanlaskentapalvelut. Yllättävissä ja odottamattomissa tilanteissa riski saattaa konkretisoi-
tua nopeasti.

Toiminnalliset riskit liittyvät toimintaympäristössä tapahtuviin odottamattomiin muutoksiin. Toimintaympäristön tilannetta on mahdotonta ennustaa, mutta säännöllisellä toimintaympäristöanalyysillä pystytään näkemään hiljaisia signaaleja, joihin reagoimalla voidaan tarttua mahdollisiin ongelmiin ajoissa ja ennalta ehkäisevästi.

Henkilöstö

Pro-tukipisteellä työskenteli vuoden 2021 lopussa 23 kuukausipalkkaista työntekijää ja keskimääräinen henkilöstömäärä oli kertomusvuonna 28. Kuukausipalkkaisten lisäksi yksiköissä on työskennellyt kertomusvuoden aikana tuntiperusteisia sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijöitä.

Työterveyshuoltopalvelut ostettiin toimintavuoden aikana Lääkärikeskus Aavalta. Työterveyshuoltopalvelut kilpailutettiin toimintavuoden aikana ja uudeksi palveluntarjoajaksi valikoitui Pihlajalinna. Työterveyshuoltopalvelut siirtyvät Pihlajalinnaan 1.3.2022. Toimiva ja luotettava työterveyshuollon palveluntarjoaja on oleellinen osa Pro-tukipisteen työsuojelurakennetta.

Henkilöstön työnohjaukset toteutettiin kertomusvuoden aikana ryhmätyönohjauksina ja yksilötyönohjauksina tarpeen mukaan eri palveluntarjoajien kanssa. Työnohjaukset kuuluvat Pro-tukipisteen työsuojelurakenteeseen.

Toimitilat

Kaikki Pro-tukipisteen toimitilat ovat vuokratiloja. Pro-tukipisteen Helsingin yksikön, terveystyön, Iris-työn ja hallinnon kaikki toiminnot ovat yhteisissä vuokratiloissa osoitteeseen Urho Kekkosen katu 4-6 A/B. Yhteiset tilat käsittävät kokonaisuudessaan 353 neliömetrin tilat 5. kerroksessa. Tilat on jaettu niin, että hallinto, IKV-työ ja pienet neuvottelutilat sijaitsevat A-portaan välittömässä läheisyydessä ja päivystyksen, etsivän työn, koulutuksen ja palvelukeskuksen tilat B-portaan välittömässä läheisyydessä.

Pro-tukipiste Tampereen toimitilat (139 m²) sijaitsevat kaupungin keskustassa osoitteessa Aleksis Kivenkatu 10 E.

Pro-tukipiste Turun yksikkö muutti toimintavuoden aikana uusiin tiloihin. Uudet toimitilat (105 m²) sijaitsevat kaupungin keskustassa osoitteessa Yliopistonkatu 24 A 18.